

Nro 13.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Februariusnak 13-dik napján 1795.
esztendőben.*

* * *

Omne regnum interse divisum desolabitur.

az az

*Minden magában meg hasonlott Országának el kell
pusztúlni.*

Számtalan példák által meg lehetne ezen arany
mondásnak igazságát, mind a' régibb,
mind az újjabb időknek históriájából mutatni. A'
régi Görög, és Római roppant birodalmoknak
nagy alkotmánya, az azokban támadott versen-
gések miatt omiottak ölzve. Magyar hazánknak
hajdani állapotja is juthat elzünkben. Lengyel
Országúál az el múlt századokban hatalmasabb

N

északi birodalom nem vólt, most pedig már igen közel vagy on el enyészéséhez , és ennek okát egyedül az egymás közt meg hasonlott hazafiaknak roszsz indúlatjokban kell keresni. Így fog a' Hollandiai respublika is járni. *Hollandia* Európának kints tára. A' Batavusok, a' kiket *Jul. Caesar* kívül senki is, a' miólta e' világ fenn áll, meg nem hódoltatta. Nem *II. Filep* Spanyol király győzhetetlen hajó seregével, nem *XIV. Lajos*, sem ki tanúlhatatlan fortélyai, sem roppant seregei által. *Pichegrü* Fr. Generálnak, meg hódoltak.

A' Batavusok illy könnyen esett meg hódoltatásának, nem az egyesült hadi seregeknek erőtlensége, hanem a' Batavusoknak egymás közt való meg hasonlása, vólt a' valóságos fundamentoma.

Ebben és nem másutt kell annak kútfejét keresni. Az Angliai koronához tartozott, de attól el pártolt Amériikai tartományok és anya Ország közt támadott hadakozás alatt, a' mammont felettébb szerető Batavusok is részt akartak abban venni, ők is azon fegyveres neutralitás mellé akartak állani, a' mellyet *II. Katalin* szerzett, és annakutánna a' Frantzia, Spanyol, és több tengerrel határos birodalmok is bé vettének. (e) Ebből a' fegyveres neutralitásból, mindenikre sok haszon háramlott, tsak N. Britanniára nem. Örömet a' Batavusok is részesülni akartak vól na ebben a' haszonban, és mind addig sürgették, nyug-

(e) *A' fegyveres neutralitas, mellynek semmi nyomait nem lehet a' múlt századokbéli históriákban találni, hanem ekkor gondoltatott ki a' Pétersburgi kabinet által, abban állott, hogy minden tengerrel határos birodalmoknak szabad legyen a' hadakozó felekkel kereskedni, és hogyha egyik vagy másik ellent állana, vagy a' kereskedő hajókat el foglalna, szabad legyen azt fegyverrel kényszeríteni a' kereskedés szabad folyamatyának meg engedésére.*

hatatlankodtatták, boszontották a' helytartó Fejedelmet, mig a' Hollandiai flotta is ki nem készített az Anglusok ellen, mellyen való seregnék kormánya *Ferdinánd* Brunsvigiai hertzegre, a' Hollandiai ármádiának akkori fő vezérére vólt biztatva. Ez, és a' helytartó Fejedelem meg fontolván N. Britannianak a' Frigyes Belgiomhoz mutatott nagy érdemeit, ezekbe jutván, hogy *Ersebeth* királynénak hathatós segítsége nélkül, lehetetlen lett volna annak a' Spanyol birodalomnak súlyos szolgálattya alól ki szabadúlni, nem ellenkeztek ugyan a' fősvény Batavusokkal világosan; de azomban úgy intézték a' dolgot, hogy szüntelen készült a' Hollandiai flotta, még is soha ki nem készülhetett egészen, sokszor ki indúlt ki kötő helyéből, de soha ki nem mehetett a' *Texelből* (f); most az Admirál, majd a' fő hajós kapitány betegedett meg, most e', majd ismét ama hajót károsította meg a' tengeri háborgó szél, most e', majd ama héjánossággal vóltak a' hajós seregek: egy szóval, mind addig izgott, mozgott, készült, járt fel 's alá a' Hollandiai flotta, míg N. Britannia békességre lépett Amerikával, szabad Státusoknak lenni esmérte az ő tölle el pártolt 13 tartományokat, meg szűnt a' háború — meg szűnt a' velek való kereskedés is, meg szűnt a' fegyveres neutralitás is, következésképen elszalasztották a' telhetetlen Amsterdami kereskedők a' nyerességre, a' pénz gyűjtésre való időt és alkalmatosságot is.

Minémű következései lettenek legyen ezen dolognak, meg mutatták az 1785 ik, és a' követ-

(f) *Texel Tessel a' Hollandiai tartományhoz tartozó, a' német tenger, és annak déli kebele közt, Amsterdántól 10 mélföldnire fekvő sziget, mellynek igen híres és tágas ki kötő helye vagyon. Itten szokták a' Hollandiai hadakozó és linea hajók öszve gyűlleni.*

kezett esztendőknék történetei. Az *Amsterdami*, *Rotterdami*, *Harlemi*, *Dordrecht*i, és több Hollandiai kereskedő városoknak lakosai titkos szövetséget kötöttek egymás közt, a' fegyveres házakat el foglalták, az Orániai háznak barátjaival üstökbe kaptak, *Ferdinánd* Brunsvigiai hertzeget (de nem a' mostani uralkodó hertzeget, hanem az özvegy Prussiai királynénak testvér öttset, *II. Friderik* királynak sógorát, a' ki eleinte Prussiai Feldmarsál, és Magdeburgi fő kormányzó vólt, a' hét esztendei báború után pedig a' Hollandiai republika szolgálattyaiba által menvén, az egész Hollandiai ármádiának fő vezérévé tétetett) hivatallyaitól, kenyerétől meg fosztották, a' Hollandiai földről ki üzték, a' republika seregeit párttyokra vonták, a' régi constitutiót el rontottak, 's 1787 ik esztendőben újat tsináltak, melly által a' helytartói fejedelemség el töröltetett, az Orániai ház minden ösi méltóságától 's jussaitól meg fosztatott, a' helytartó Fejedelem familiája, baráttyai meg fogattattak, a' Hágai kormányshéknék tagjai meg változtattak, az akkori pólgári tisztviselők hivatallyaikból le hányattak, 's helyettek mások tétettek — egy szóval olly metamorphosist, avagy változást szenvedett már akkor is a' Hollandiai republika, hogy, ha a' mostan uralkodó Prussiai király 1788 ikban le nem ültette vólna őket oda küldött 20000 katonái által, mingyart akkor nagy hajó törést kellett vólna a' Frigyes Belgyiomnak szenvedni. Ebben a' zúrzavaros állapotjában támadott az *Orániai ház baráttyai* és *Hollandus patrióták* közt való külömbség.

Ezekből akárki is könnyen meg itélheti, miért nem bóldogúlhattak a' szövetséges seregek a' Frigyes Belgyiomnak védelmezésében? miért vólt *Pihegrü* Frantzia Generál, *Arnheimnek*, *Ninwegennek*, *Utrechtnek*, *Amsterdámnek*, és az egész Hollandiának el foglalásában szereztsés? Az Orániai hertzegi háznak veszedelmén régtől fogva törekedő Hollandus patrióták, *Mastrichtnek* el

vételétől fogva szüntelen egyet értettek a' Frantzia északi ármádiának vezérjeivel, ők ösztönöztek őket, és a' Párisi Conventet, a' Frigyes Belgiomba való bé menetelre, magok készítettek nekik útat, magok mutatták meg a' módot, magok nyitottak a' Frantziáknak kapukat, magok sürgették a' régi constitutiónak meg változtatását is, de koránt sem azért, hogy az által hazájoknak használjanak, hanem hogy magokért borszút álhassanak az Orániai házon. *Quid non mortalia pectora cogit auri sacra fames*, nints olly gonosz e' világon, a' mellyre ne kényszerítse az embert a' pénznek rendkívül való szerelme.

Most is, a' midőn nagy hajlandósága vagon a' Párisi nemzeti képviselőknek a' békességre, két ellenkező indulatú követséget küldöttek Párisba, egyiket a' mértékletes, és orrok tzimpájánál tovább néző Batavusok, a' másikat a' Hollandiai patrióták. Az elsőbb *Brantsen* és *Repaeler* urakból áll, és közönségesen folytattya a' reá bizatott dolgot; a' másik titkos, és a' nép követjeinek nevezi magát. Ez ámazt azzal vádollya, hogy nem a' nemzet, hanem tsak a' helytartó fejedelem által küldetett légyen, és hogy nem a' Hollandiai respublika, hanem az Orániai Ház szerentséjét munkálódja. — Az elsőbb tellyes tehetségével igyekszik a' békességnek meg nyerésén; az utólsóbb pedig szüntelen azt sugdossa a' Convent füleibe, hogy tovább is folytassa Hollandiában keresett győzedelmeit, és nem *Basiléában*, hanem *Amsterdamban* készítessen meg a' Frantziák és Hollandusok közt való békesség; és mivel a' Párisi Conventnek is szüksége vagon a' Hollandiai sárga papirákra, természetesen, nagyobb kedvességben vagynak előtte a' Hollandus patriótáknak, mint a' Hágai kórmány széknek követjei. — Tudva vagon az Párisban, hogy a' helytartó fejedelemséget el akarják az elztelen Batavusok törteni, és új constitutiót tsinálni, mellyet hogy annyival könnyebben végbe vihessenek, parantsolatot küldött a' köz jóra ügyelő Commissió az északi ár-

mádia vezérjeinek, hogy mindenütt fogassák el az *Orániai* Ház baráttyait, és bánnyanak velek a' Fr. revolucionális constitutió szerént.

A' Fr, ármádiának a' *Waal* vizén lett általmenetele, és *Utrecht* felé vett útja után, mingyárt gondolta a' helytartó Fejedelem, mík fognak ottan következni, tapasztalta, hogy a' patrióták mingyárt magosabb hangon beszéllettek, mint annakelőtte, tudta, hogy ezek számosabbak az *Orániai* ház barátainál; de tudta azt is bizonyossan, hogy azok erőt fognak ezeken venni. Annakokáért még *Jan. 16* ikán estéli 8 órakor bé ment a' *Hágai* Karoknak és Rendeknek gyűllésébe, engedelmet kért a' két ifjú hertzegnek hadi szolgálatoknak le tételére, mellyet meg is nyert: másnap 10 órakor önnön maga is, mind polgári, mind hadi hivatallyait le tette a' *Hágai* Karok előtt, 11 órakor pedig a' *Hollandiai* Státusok előtt — és mingyárt ekkor kezekre vették a' patrióták által ki választott tanátsos személyek, a' kik többire mindnyájan kereskedők, a' *Hágai* katonaörizetnek kórmányát. E' napon küldött a' fő kórmány szék a' *Hollandiai* erősségeknek is az eránt parantsolatot, hogy minden ellent állás nélkül botsássák bé azokba az oda menendő Fr. truppokat — *Lejdában*, *Harlemben*, és más *Hollandiai* városokban mingyárt akkor le tétettek a' *Pruszszus* seregeknek *Hollandiába*, 1787-ik esztendőben lett bé menetelek után rendeltetett tisztviselők, és helyekre az az előtt valók állitattak vissza. Már most mindenütt fegyverbe öltözik a' *Hollandiai* polgárság — *Basiléában* is két személyt küldöttek, *per se*, a' patrióták közül, a' kik az ottan el kezdetett politika tractának folyamattyára szemesen vigyázzanak, és a' leg kissebb elő fordulandó dologról is tudósítsák őket. Mitsoda vége lészzen mind ezeknek, azt ugyan sem a' *delfusi* oraculum, sem a' *Konstántzinápolyi* diván, sem a' *Berlini* és *Londoni* cabinetumok, sem *Mahomet*, sem *Confucius*, sem *Vandernoot*, sem van *Eypen*, sem magok a' patrióta *Batavusok*, sem

a' holtak Országában lévő *Mirabó* és *Marat* nem tudhatták, egyedül a' jövő időknek hagyattott ennek a' *Gordius* tsombónak fel óldozása.

Ugyan mit fognak mind ezekre mondani a' *Britussok*? ótsárolni, motskolni, rágalmazni fogja az oppositiónális rész a' ministeriumot — Bizonyosan most sem fog *Pith* minister el tsügedni, ő Hollandiának szerentsétlenségéből is hasznot fog húzni. Minthogy már Hollandia is meg engedte magát a' Frantzia bor által részegitetni, *Pith* minister, mingyárt a' Brittusok védelme alá fogja venni a' Jó reménység hegyét, *Java*, *Sumatra* 's a' t. szigeteket, éppen olly formán, mint az Amérikai Fr. tartományokat, és így nemcsak vissza nem adják az Anglusok az Amérikai szigeteket a' Frantziáknak, azért hogy Hollandiát el foglalták; hanem a' Hollandusok Amérikai örököségeiket is el foglallyák, és ekkor osztán mind katonájok, mind pénzek elegendő lészzen a' Frantziák ellen való hadakozásnak folytatására. *Pith* minister elmességének telescopiuma sokkal tovább hat, mint a' Párisi Conventnek ezer szemei.

A Westfaliából, nevezetesen *Eltiniából* érkezett levelekből olvassuk, hogy *Pichegrü* Frantzia Generál *Amsterdamból Hágába* ment — hogy a' Hollandiában lévő Frantziáknak száma 100 — 110 ezer főre megyen — hogy ez a' roppant sereg két colonnera osztatott légyen fel, mellynek egyike a' Hollandiai városokra osztatott fel, a' másika pedig számos ártillériával *Arnheimből* az *Yssel* folyó vize felé rukkol, 's ott akar által költözni a' Westfaliai kerületbe, a' Hannoverai V. Fejedelemség felé.

Német Birodalom.

A' Kolóniai V. Fejedelemségre magára 12. millió livra hadi sattsot vetettek a' Fr. Commissáriusok, mellyből három millió esett az oda való káptalanra, az isteni tisztelet is nem úgy tartá-

tik, mint ennekelötte. — A' *Jülich*i és *Limburgi* tartományok 25 millió livrából álló hadi sattsot tartoznak egy hólnap alatt a' Frantziának fizetni. — Brabantziában igen nagy szükség mondatik lenni, a' mi eleséget találtak ottan a' Frantziák, rész szerént Országokba, rész szerént a' Fr. ármádiákhoz küldötték. A' *Lüttichi* és *Namuri* tartományokban igen sok vasat gyűjtöttek öszve. *Luxemburgot* kemény ostrom alá vetették. — Úgy hallatik, hogy a' Pruszíziai örökös hertzeg, testvér öttisével *Lajossal* együtt, a' Rénuson innen táborozó Pr. ármádiához fog jövő hólnapban menni; hogy 30000 Prussus fog *Wessel* felé marsirozni, az ott lévő Cs. K. seregek pedig onnan fellyebb, a' Gr. *Clerfayt* ármádiájához.

Brémából írják *Jan.* 25 ik napján, hogy *Naerdenbe*, déli Hollandiának kitsiny, de erős városába is bé mentek már a' Frantziák, és hogy tsak három óránira legyenek már *Zwoltól*, hogy az 1787 iki constitutió minden városokba bé vétetődött; hogy mindenütt tsendesesen viselik magokat a' Frantziák; hogy a' Fr. Generalitás halálos büntetés alatt meg tiltotta az Orániai ház barátjai és patrióta nevezetet, hogy a' *Wallisi* hertzegnek mátkája *Osnabrükből* Hannoverába vilzsa ment, és ott fog mind addig várakozni, mig kedvezőbb idő jövénd Angliai útjának folytatására. — A' *Münsteri* levelek azt is hozzá teszik, hogy *B. Alvintzy*, *Werneck* és *Dávidovich* Cs. K. Generálisok, *Jan.* 25 ikén *Doesburgba*, onnan pedig más nap *Daventriába* mentenek az ott lévő Anglus Generalitással tartandó conferentziára; hogy az *Yssel* folyó vizén innen és *Faudern* körül mindenek tsendességben legyenek; és hogy ottan, t. i. *Münsterben* dugva legyen a' város katonasággal 's a' t.

Frantzia Ország.

A' *Jan.* 26 ikán tartatott ülésben, tsak hamar a' gyűllésnek kezdete után, egyfzeriben lár-

ma esett a' Convent palotájában, minden oldalról, *Amsterdámnak, Hollandiának* nevezete hangzott. — Végtére így szólt Bourdon de Loise: *Utrecht — Amsterdám — Hollandia* — ennek minden tengeri ereje hatalmunkban vagy on — lehetetlen addig a' palotában lévő sokaság miatt tsendességet nyerni, míg a' köz Jóra ügyelő commissió ide meg nem jelenik, és meg nem beszélé l é n d i ezen szerentsés történetnek környülállásait. Tsak hamar oda érkezett Carnot annak szószollója fel ment az óráló székbe a' jelenvalóknak tapasztolásai közt, kezében tartván egy levelet — egyszerűben nagy tsendesség lön, minden figyelmez beszédére — El kezdi a' levél olvasását: „ *Amsterdámban Pluvios* hólnapnak 2 ik (*Jan. 22 ik*) napján, e' két szót félbe szakasztya az öröm kiáltás, ezek az igik! É llyen a' respublika — Folytattya Carnot a' levél olvasást: “ *Amsterdámban* vagyunk, így szól a' levél író, kedves collegaink, az egész Hollandia a' Fr. respublika hatalmában vagy on, a' helytartó fejedelem familiástól együtt ki futott innen, a' több Hollandiai erősségek is majdan kapukat nyitnak előttünk — önnön maga a' Hágai fő kormányzék is parantsolatot adott ez éránt, magunk is hivatalbéli tudósitást várunk hadi seregeinknek *Hágába* lejendő bé költözésekről, akkor osztán magunk is oda fogunk menni, 's titeket bővebben tudósítani, ezen soha nem reménylett történetről. Ketten közülünk Párisba fognak utazni, és személy szerént tudósítani benneteket az itt történt dolgokról. — Ha mi nem mondjuk is, képzelhetitek, minémü örömmel fogadott bennünket *Amsterdám*, reményljük, hogy szivességet, és atyafi szeretetet találtunk ennek lakosaiban. *Bellegarde, Gillet, Lacoste és Jubert* nemzeti képviselők.

A' mi ezen levélben vagy on ezeken kívül, így szóltott végtére Carnot, az, az ott tett rendelkezéseket tárgyazza, mellyeknek közönséges helyen ki beszélése ellenkezne a' politikával. Azt kívánnya a' köz jóra ügyelő Commissió tölletek,

végezzétek el, hogy az ölzve kaptsolt északi, Sambrei és Moseli armádia, a' melly t. i. Hollandiát el foglalta, felettébb érdemessé tette magát a' Haza éránt. — Nem elég ez, fel szóllott egy a' Convent tagjai között, nem egyszer, hanem 20-szor, sőt többször is fel iratott immár a' respublika könyvébe ez a' ditséret; újabb jutalmat kell annak rendelni ezen hasznos győzödelmeiért. — Azt kívánom, hogy ezen armádiánál lévő vitézek, ennekutánna *északi, Sambrei és Moseli* herósoknak neveztessenek, meg érdemlik ők ezt a' fényes titulust. Erre *Charlier* így szóllott: Minékünk minden armádiánk herosokból állanak, és így nem szükség köztök külömbséget tenni. — Éppen olly nagy ditsőség, *ügymond Bourdon de l' Oise*, az Alpesi és Pyrenéusi köziklákat meghódoltatni, mint Hollandián diadalmaskodni. — Egy armádiánk sints, *mond Carnót*, a' melly egyenlő módon ne szolgált volna a' Haza szabadsága mellett; egyenlő értelemben vagyok én is *Carlier* és *Bourdon* hivatalbéli társaimmal, 's azt mondom, hogy az egyik armádiának illyetén meg külömböztése a' többinek boldizúságára, a' respublikának pedig kárára volna. Maga a' Convent is ebben nyugodott meg, és azt végzette, hogy ezen szerentsés történet nyomtattasson ki, és küldetessen meg a' Fr. osztályokhoz és armádiákhoz.

Nagy Britannia.

Az Angliai parlamentalis gyűllésekben mostanis nagy meg hasonlós lenni tapasztaltatik. Az antiministerialis rész gyakorta keserű pilulákat készít *Pith* miniszternek; a' Jan. 5-ikén tartatott gyűllésben 3 millió, és 750000 font sterlinget resolvált a' parlamentom a' múlt esztendei közönséges költségnek ki pótlására. *Jeckyl* úr, *Foxnak* tzimborás társa számot adatni kívánt azon pénzbeli segítségről, melly a' múlt esztendőben ígértetett a' Prussiai Királynak, akarván tudni, ki

fizettetett e' immár, és mennyi fizettetett ki? *Pith* minister, szokása szerént, rövideden azt felelte, hogy az utolsó ki fizetés a' múlt Septemberben esett, és hogy mindenestül együtt 1200000 font sterling, az az, a' mi pénzünk szerént, 10200000 forint fizettetett legyen ki a' Berlini udvarnak, Jól vagyon, monda *Jeckyl* úr, úgy de, hány ezer főből álló segítséget adott ezen summáért a' Pr. király? Erre egyenesen nem felelt a' minister, hanem csak azt mondotta, hogy ez a' summa pénz jó helyre adatott, és hogy e' Berlini udvarral kötött szövetség nagy hasznára vólt Britanniának. *Punctum, satis.*

A' következett napon tartatott gyűlésben azt kívánta Gr. *Stanhope* a' felső parlamentomtól, hogy nyilatkoztassa ki közönségesen a' maga akaratyát az éránt, hogy tellyességgel nem akarja magát, 's nem is akarhattya, Frantzia Ország' belső dolgaiba avatni. Reménylem, *úgymond* ő, hogy ezen kívánságom annyival inkább helyet fog találni, mivel már fel nyiltak a' népnek szemei, és jól láttya minémű mélylységes örvénybe talzítottott legyen a' jelenvaló gonofz hadakozás által, hogyha most meg nem békéllünk, örökre bé fog előttünk a' békességnek ajtaja zárattatni. A' ministernek az a' ki fogása, hogy a' Frantzia Ország'nak financiája ki ürült, nem láttatik helyes fundamentomon épültnék lenni, és a' tapasztalás által is meg hamisittatik. — De bátor úgy vólna is a' dolog; még is ellenkezne a' természeti igazsággal egyg olly respublikának törvényeket szabni akarni, a' melly constitutiójának 118 ik és 119-ik tzikkelyeiben akként nyilatkoztatta ki magát e' világ előtt, hogy néki minden szabad nemzet baráttya legyen, hogy ő egy birodalom igazgatásának formájába sem akarja magát elegyéteni, hanem azt sem fogja soha meg engedni, hogy mások az ő igazgatásának formájába avassák magokat. — A' Frantzia ármádia, *úgymond* Gr. *Stanhope* leg gyakorlottabb, 's leg hatalmasabb

Európában. — Éppen a' ministernek az a' felte-
tele, melly szerént éhség által akarta azt meg-
erőtleníteni, tette azt bátrabbá és vitézebbé. Az
emigrált Frantziáknak el adattatott jószágaikból
400 millió font sterlinget vett ki a' Fr. republi-
ka, és ambár az assignatáknak tsak $\frac{1}{4}$ rész be-
tse volna is, még is 300 millió kész pénz marad-
na a' nemzet kasszájában. Abból, hogy a' múlt
esztendőben 160 millió font sterlinget költöttek,
tsak a' következne, hogy 40 millió fontnál töb-
re nem ment az egész esztendei költségek. A' Fr.
respublica goliáti lépéseket tett győzedelmeiben,
és nyereségeiben, tengeri ereje is sokkal nagyobb
most, mint a' miénk, és bátor egynehány Amerikai
Fr. szigeteket el foglaltunk légyen is, de még is sok-
kal többet vesztettünk a' Niederlandiai és Hol-
landiai kereskedésnek akadályai által.

Lord *Auckland* meg engedte ugyan, hogy
Frantzia Ország hatalmassabb légyen most Nagy
Britanniánál, sajnálotta, hogy el kerülhetetlenül
hadakozni kellett ellenek, hogy Európa, maga
közép pontyában illyetén nagy meg indulást szen-
vedett, és hogy még nagyobb veszedelemtől is
lehetne félni: mindazáltal még is, ő is a' hadako-
zásnak folytatására voxolt. Gr. *Mansfield* a' 30
esztendeig tartott hadakozásnak, és az azt köve-
tet Westfaliai békességnek históriájából akarta
meg mutatni, hogy Angliának tellyes jussa vagy on
a' Fr. Ország igazgatása formájának meg háta-
zására, és meg jobbítására. Lord *Landsdown* azt
jegyzette meg, hogy a' Frantzia nemzet ellen gya-
korta mondott sértegető szavak még eddig gyű-
lölséget és boszúállást okoztak; tehát meg kell
próbálni, nem jobb következései lesznek e' a'
röllok való mértékletesebb beszédeknek.

Más nap, t. i. Jan. 17-ikén tartatott parla-
mentális gyűlésben keményen sürgette *Lambton*
úr, hogy adattatna elő azoknak az idegen hadi
seregeknek száma, a' mellyek a' Frantziák ellen

való háború alatt Anglus zsóldban vóltanak, és meg hóltanak. A' *Hannoveránusokkal*, *Hafszusokkal*, *Badeniekkal*, úgymond ő, való traciánk szerént minden el hüllott emberért 30 font sterlinget kellett fizetnünk, és mivel magánál *Dünkirchennel* 3500 zsóldos katonáink vesztenek el, szüségesképen többet vesztettünk tsak abban a' batáliában is 100000 font sterlingnél. Mind ez, felele *Pith* minister, olly tsekélység, mellynek semmi rosz következése nem lehet a' hadkozásra nézve, és hogy ő kélz mindazokat a' tudósításokat, a' mellyek arról keze közt vagynak, hogy ha a' szükség kívánándja, a' parlamentom eleibe terjeszteni. *Jeckyl* úr tudni kívánta, ki lett légyen az Anglus zsóldba vétetett Pruszszus seregekhez küldetett Commissárius, és az ez által küldetett correspondentiát is, mellyből világosan kitetjzene, miként viselték legyen magokat ezek a' zsóldvétetett truppok. *Lord Malmesbury* vólt, felele *Pith* minister, ez a' commissarius, hanem egy átallyában nem lehet a' Publicum eleibe terjeszteni az ő általa küldetett leveleket és tudósításokat; elég az ahoz, hogy a' Pruszszus seregek a' szöve-tséges trupokkal együtt szolgáltanak az ellenség ellen.

Olasz Ország.

Alessandria Pedemontiumban, Jan. 23-ikán.
A' Frantziák ellen folytatandó negyedik táborozás a' Turini udvarnál is meg határozottatott — három batallion Horvátság, és 16000 főből álló Nápolyi sereg fog ide jönni, mellynek első colonneje már ki is indúlt Siciliából. A' tábori magazinumok is töltetnek. — A' Sardiniai ármádiánál szolgáló Frantziák, hogyha kedvek vagon attól el menni, és jelentik magokat, el bortsátatnak.

Genuában igen szép barátságban élni mondatnak a' Hollandiai és Franzia agensek, gyakran meg látogattyák egymást, és az utolsóbnak

kedvéért, az elsőbb fényes bált adott a' múlt hólnapnak végén. — A' Gr. *Chable* regementje, a' melly ekkorig *Alessandriában* feküdt, onnan *Spignóba* és *Degóba* marsirozott, helyére pedig a' *Staedler* nevű Helvetus regement ment.

Nem régiben eggy *Ajaccio Levia* nevű Frantzia biztos ment a' Caprajai szigetben (Ez a' sziget a' közép tengerben, Pisa és Korsika közt fekszik, a' melly 1767-ikben a' pártos Korsusok által el foglaltatott, 1769-ikben pedig Frantzia Országának engedtetett), olly véggel, hogy ott egynehány rabló hajókat készítsen a' Fr. respublika költségén, a' Korsikában lévő Fr. indulatú lakosokkal eggyet értsen, és azon szigetnek vizsgálva vételében segítségére legyen a' Tuloni flottának.

A' múlt *Dec.* 28 ik napján három Fr. fregatta ment bé a' Tuloni ki kötő helybe, melly a' napkeleti Indiáról való tengeri utjában 25 Anglus és Spányól hajókat rablott el, a' mellyeken sok hazájokból ki költözött Frantziák voltak.

Lengyel Ország.

Repnin hertzeg, Lythvániának közönséges helytartója és fő kórmányozója, egy 12 tikkelyből álló manifestumot hirdettetett ki a' múlt *Dec.* 17-ik napján Lythvániában, mellynek rövid értelme ez: 1.) Minden Lytvániai labosoknak, a' kik fegyvereiket le tejéndik, és honnyaikba vissza téréndenek, örökös kegyelem, és véikeiknek el felejtése. 2.) Azon tartományban lévő vallásnak szabados gyakoroltatása, és személyeiknek, 's vagyonaiknak bátorságos bírása ígértetik. 3.) A' vissza szereztetett tsendességnek állandó fen tartására, egy Lytvániai fő kórmányfő fog fel állítatni. 4.) A' melly előtt minden lakos köteles léfzen a' hívségnek, és engedelmességnek hitét le tenni. 5.) Ezen hitnek le vételében a' papok meny-

nyenek jó példával elő, és intsék halgatóikat annak szoros meg tartására. 6.) Ne tsak meg ne szorítsanak a' kereskedés, és a' kézi mesterségeknek g. korlása, sőt inkább ki terjesztessen, és minden úton módon fel serkentessen. 7.) Minden lakos igyekezzen a' helyre állítatott tsendességet fenn tartani. 8.) Mondjanak le a' tsendesség meg háborítóival való egyességekről, adják ki a' partoskodásra serkengető leveleket és irásokat. — 9.) A' leg szorosabb fenyték alatt tartassanak az Orosz seregek, és mindent kész pénzel fizessenek ki. 10.) Azon tartomány hözönséges jövedelmeinek adminisztrációjára, vagy az előbbi tisztviselők, vagy olly személlyek állitassanak elő, a' kiknek hivségek, és emberségek tudva vagyon. 11.) Azok a' lakosok, a' kik a' felsőséghez való hivségre és engedelmességre kötelezendik magokat, és le tett esküvéseket bé is tellyesítendik, mind személlyeikre, mind örökégeikre nézve bátorságossan tartassanak, és leg kissebben is meg ne sértettessenek. 12.) Ez a' manifestum a' maga rendes útján hirdettessen ki.

Grodnából iratik, hogy a' Lengyel király Jan. 10-ikén és 11-ikén *Bialistokban* való mulatása után, ismét útnak indúlt, és oda, t. i. *Grodnába* 12-ikén dél előtt jutott. A' váras kapui előtt hertz. *Cycianow* Generál Majór, és több Orosz főrangú tisztek által fogadtatott el, a' kik ötet lóháton kísérték a' várba, holott *Repnin* hertzeg, sok Orosz tisztek, és Lengyel urak mentek idevezlésére. Igen szép, és házi bútorokkal fel ékesített szobák rendeltettek lakására. *Bezborodkó* úr tétetett udvari fő mesterévé, egynehány Orosz tisztek vagynak szolgálattyyában, a' várbéli őrizet is Orosz katonákból áll.

Elegyes Tudósítások.

A' Moguntziában lévő katona őrizet 33000 emberre megyen, mellynek két harmad része Cs.

K. katonákból áll, 400 ágyúk fekszenek a' várnak sántzain körös körül, és ismét 70-el fognak megszorítottani. *Kasselben* és a' *Rénus* szigeteiben 3000 ember vigyáz. Éjjel nappal készülnek az öldöklő eszközök az ellenségnek fogyasztására — a' körül belől lévő vadászok mind ölzve hivattattak, és már most ők vigyáznak a' szőlő hegyeken, és a' *Fenderi* üregben. A' *Frantzia* vadász katonákat, a' huszárok és dragonyosok váltották fel. A' *Hollandiában* vólt, de onnan ki szorított *Anglus* seregek *Brema* felé marsiroznak, hogy ottan, mihelyt a' tenger jege fel olvad, hajókra ülven, vissza mehessenek *Angliába*. A' *Yorki* hertzeg bagázsiája is oda vitetett. A' *Spanyól* követ *Hágából* *Hamburgba* utazott. *Mühlheimnél*, *Kolóniával* által ellenben, oíly jó rendelkezet tett *Gr. Clerfayt*, hogy nem egy könnyen jöhet által az ellenség a' *Rénus* vizén.

Jan. 23-ik napján kezdetett el *Basiliában* a' békességről való tracta. *Hollandiának* *Frantzia* kézbe lett esése által nagyon meg tsökkent az *Európai* kereskedés, kivált az *Anglusokra* nézve, kétség kívül sok gazdag kereskedők kóldulásra jutnak a' miatt.

HÍR-ADÁS.

A most leg-közelebb esendő József-napi Pesti Vásárra fognak taláztatni *Weber Simon Péter* Pozsonyi Typografusnál ezen következő újkönyvek, több más magyar könyvekkel együtt.

Únalmas Órákban, vagy-is a' Téli hosszú Estvéken való Idő-töltés, a' mellyet, a' Verseken gyönyörködőknek kedvéért ki-adott Gróff Gvadányi József, Magyar Lovas Generalis. 8. 30. kr.

Ebben a' Munkában meg-beszéli a' Méltóságos Gróff; miképen a' hét Elztendei Prussus Háború után Tekintetes N. Bereg Vármegyébe, a' Tisza háton fekvő Badaló nevű faluba quartélyozott, le-írja azon vidéket, és azon idő alatt történt sok nevetléses és mulatságos dolgokat; a' falusi Parasztoknak hogy adott Bált, hogy vadászott a' vízbe egy tsónakon, és több ilyen dolgokat. Következik egy Szánkázásnak le-írása, és más mulatságos Versek. A' Munkát bé-rekelzti a' M. Gróff között, Csízi István Fő Strázsa-Mester, és Molnár Borbála között folytatott verses Levelezése. Reménylünk, hogy ezen Munkája-is szint úgy, mint a' több Munkáji ő Nagyságának a' két Magyar Haza előtt kedvet fog találni.

Magyar Országi Négy különös Elmélkedések. I. A' Magyar szent Koronáról. II. A' Magyar Királyné' Vizéről. III. A' Leg-régibb Magyar Grammatikáról.

IV.

IV. Némelly régi Magyar Királyoknak ritka Pénzeikről. Mellyeket írt Wefzprémi István M. D. N. Szabad. Kir. Debretzen Városának Phyficus, a' Lipsiai és Göttingai tudós Társaságnak Tagja 8. 20 kr.

Ezen Könyvben a' Tudós Doctor Úr sok régi és ritka dolgokat hoz elő, mellyek méltók, hogy minden Magyar Hazafi olvassa.

Jósef El-Adatása. Egy Próba-tétel, Milton Szerént. Hunyadi Ferentz Tifzán tul való Reform. Superintendens és Debretzeni Prédikátor által. 8. 7 kr.

Lelki Jó Illat-Tétel, avagy a' kegyes Lelkeknek Istennel való Beszélgetése, Imádkozások és Éneklések által. Fordította és rész Szerént szerzette, kivált az Útozók kedvekért Maklári János F. Dobszai Prédikátor.

Igen apró formába, úgy hogy a' zsebbe lehet dugni, 8 kr.

Az Istennek Jófága és Böltsefége a' Természetben. Sándor Henrik után. 8. 1 fl.

Egy igen szép, az ember szívét indító, elmét oktató, és az Istennek szeretetére és ditsőítésére serkentő Könyv; mellyben található sokféle természeti tudákat és ritkaságokat.

Psychologia. Campéből. 8. 18 kr.

Ez által tanítatnak a' Gyermek, mi a' lélek, annak tulajdonágai, és miképen esmérteni magát mi velünk.

A' Természet Historiája, mellyben az Ásványok, Plántáknak és Állatoknak három Világát, azoknak meg-esmértető bélyegeivel, természetekkel, hafznokkal, hazájokkal, rendbe szedte és a' gyenge Elmékhez alkalmaztatva, mind együtt Magyar Nyelven leg-először botsátja-ki Gáti István. 3. *Ez a' Munka még sajtó alatt vagyon.*

Ambár csak a' gyenge elmékhez alkalmaztatta ezt a' munkát a' Szerző Úr, még-is megtalálhatnak a' meg-érett Korúak-is benne sokféle dolgokat, mellyeket még nem tudtak, kivált azért, mivel erről a' Tudományról még igen kevés Könyvek jöttek-ki a' Magyar nyelven,

Az-is tudtára adattatik a' két Magyar Hazának, hogy a' Prenumeratio, a' T. Grossinger János Úr, *Universa Historia Physica Regni Hungariæ, secundum tria Regna naturæ,* való könyvének öt utolsó Részzeire a' jövő Pesti Vásárig nyitva vagyon, és ki-ki egy arannyal prænumerálhat; a' mint-is ez alkalmazatosfággal instálok, méltóztossanak azok, kik az első 4. Tomusokra le-tették a' pénzt, az új Prænumeratiót-is le-tenni. A' kik pedig az első Tomusokra nem prænumeráltak, és vagyon hajlandófágok a' Munkát meg-szerezni, azoknak, ha le-teszik két aranyokat, avagy 9. Rfl. a' már ki-nyomtatott 4. Részeket mindjárt kezekhez vehetik, a' hátra lévő ötöt pedig, annak idejével.

Gróf Gvadányi több Munkájiból is vagynak még Exemplárok.

Grosfinger J. B. Univerfa Historia Physica Regni Hungariæ Tom. I. Zoologia, sive Historia Quadrupedum. 8. maj. 2 flor.

— — — Tomus II. Ornithologia, sive Historia Avium. 1 fl. 30 kr.

— — — Tomus III. Ichthiologia, sive Historia Piscium. 1 fl. 30 kr.

— — — Tomus IV. Entomologia, sive Insectorum Enaratio. 1 fl. 30. kr.

Hallónak bóldog Estvéje. Két Darab 1. fl. 15 kr. Ez a' Halló vólt egy Fejedelemnek első Ministere, öröklége miatt le-tévén hivatalját, hogyan folyamodott hozá az ifjú Fejedelem minden fontos dolgokban, mitsoda bólt tanátsokat adott néki, hogyan nevelte gyermekeit, és miképpen munkálta jobbagyainak bóldogfágokat, 's a' t. itten igen szépen le-írattatik.

Ketskeméti Zsigmond, LXXX. Prédikátziók-ból álló Katekhétikája, és különös alkalmazosfágokra készített egynehány Prédikátziói. 8. maj. 1 fl. 50 kr.

Miklós Sámuelnek, míg élt, a' Miskóltzi Ref. Gymnasiumnak nagy Tudományú Profesforának minden Halotti Oratziói, azon egy Orátzióval együtt, mellyet a' Keresztyéni Türelemről való Tsászári kegyelmes parantsolat hírdetésének alkalmazosfágával mondott. 8. 45 kr.

Nagy Ferentz, Hunyadi László' Történetei, úgymint Élete és Halála, mellyeket mind a' Tziliai Gróf Ulriknak írigységével és le-vágattatásával, mind VI. László Királynak közbe-folyó tselekedeteivel és halálával egygyütt a' hiteles Írókból ki-szedegeten, magyar Versekben le-írt, és világ' eleibe bortsátott. Hozzájok tóldattak némelly Apológusfai, és más Elegyes Versei. 8. 24 kr.

T. Pétzeli Józsefnek minden Munkáji találtatnak nálam, Yung Ejtszakáji II. Darabokban pedig újra nyomtattatnak.

Tóldalék a' Piktét Benedek Keresztyén erköltsi tudományához. Vagy annak negyedik Szakafza. 8. maj. 2 fl. 30 kr.

Poóts András, (Csenkeszfai) Ifjúi Versei. Két Darab. 8. 30 kr.

Szekér Joákim, Magyarok' Eredete, a' régi és mostani Magyaroknak nevezetesebb Tseledeteikkel együtt. Két Könyv. 8. maj. 2 fl.